

Petrikás Árpád (Debrecen, 1928. febr. 18. — Debrecen, 1999. okt. 4.): egyetemi tanár.

Elemi iskoláit H-B megye több községében, a középiskolát Hajdúböszörményben, Zilahon és Debrecenben, a Ref. Gimnáziumban végezte.

Felsőfokú tanulmányait Debrecenben a Ref. Teológián kezdi, majd átiratkozik a KLTE magyar - francia szakára, de a francia szak megszűnése következtében orosz szakon fejezi be egyetemi tanulmányait. 1953-ban kapja meg jeles minősítésű középiskolai tanári diplomáját.

Pályakezdőként egy - egy évet dolgozik a debreceni Dohányipari és a Mezőgazdasági Technikumban, majd négy éven át a Fazekas Mihály Gimnázium tanára.

1959-től a leningrádi Zsdanov Egyetem aspiránsa, ahol 1963-ban kap kandidátusi fokozatot.

Ezt követően 1963. febr. 15-től az 1994. jan. 1-től történt nyugdíjazásáig folyamatosan a KLTE Neveléstudományi Tanszékének oktatója. Előbb adjunktus, majd 1965-től docens és 1982. júl. 1-től egyetemi tanár.

1970-től 1991-ig két évtizeden át igen kemény munkával, kimagasló eredményességgel irányítja a tanszék munkáját.

1974-től az MTA Pedagógiai Kutató Csoportja debreceni alcentrumának vezetője.

Személye, tanszéke és a kutatócsoportja köré szerveződtek azok a bázisiskolák — Esze Tamás Gimnázium Mátészalka, a debreceni Szoboszlai úti Általános Iskola, Arany János Általános Iskola és Diákotthon Ebes, 6.sz Általános Iskola Hajdúböszörmény, Vörösmarty Általános Iskola Miskolc — , amelyek a kezdeti kutatóhelyekből fokozatosan kutató- és fejlesztő műhelyekké váltak. A rendszerfejlesztésben elért eredményeik iskolák sokaságának érdeklődését keltették fel a fejlesztő munka iránt. Bekapcsolódásukat segítették és ösztönözték a 20 éven át évről - évre különböző műhelyekben megtartott iskolakonferenciák.

A bekapcsolódó iskolák részvételével jött létre az APNE, az Alkotó Pedagógusok és Nevelőintézmények Egyesülete, amelynek haláláig elnöke volt.

1967-ben alapító tagja volt a Magyar Pedagógiai Társaságnak. Elnökségi és választmányi tag, a nevelélméleti szakosztály elnöke.

1977-től az MTA Debreceni Akadémiai Bizottság neveléstudományi munkabizottságának alelnöke.

1991-től a Nemzetközi Makarenkó Társaság vezetőségi tagja, 1998-tól a társaság egyik alelnöke. A Makarenkó-kutatás nemzet-közileg ismert és elismert alakja. Tagja volt a Comenius Társaságnak, és a zürichi Pestaozziánumnak.

Tudományos tevékenységeinek fő területei:

a tanulóközösség szervezése és irányítása; nevelőtestületi és tanulói önkormányzat; rendszerfejlesztés, helyi nevelési rendszer; autonómia, önfejlesztés, tevékenység-rendszer, követelmény-rendszer; a nevelés tervezése.

Publikációs tevékenységének gerincét is a közösségi nevelés, a tanulói és nevelőtestületi önkormányzás, valamint a rendszerfejlesztés alkotja. 270 publikációval gazdagította a magyar pedagógiai irodalmat. *Az osztályközösség szervezése és nevelése.* (1968. Budapest Tankönyvkiadó); *A*

tanulóközösség és nevelésének vizsgálata. (1974. Debrecen); *A nevelő közösség funkciói és az iskolai nevelőmunka rendszerének fejlesztési stratégiái.* (1982. Debrecen, Doktori értekezés); *Megújuló iskolák.* (1986. Fórum Közlemények1.); *A tanulói önkormányzat értelmezése, helye az iskolai nevelés rendszerében.* (1986. Fórum Közlemények 4.); *Az iskolai nevelőmunka rendszere, fejlesztésének, a tudat és magatartás formálásának módszertani alternatívái.* (1987. Debrecen); *Önfejlesztő pedagógusok - önkormányzó iskolák.* (1991. Debrecen); *A "nevesincs" sulitól az önálló arculatú iskoláig.* (1995. Szentlőrinc); *Embernevelés.*

Prepuk János